

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3179/05
01.02.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Војимира Цвијовића, председника већа, Браниславе Апостоловић, Јованке Кажих, Миломира Николића и Весне Поповић, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ адвокат, против туженог "ББ", против тужене ВВ, чији је пуномоћник БА адвокат, ради исплате дуга, одлучујући о ревизији тужене ВВ изјављене против пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж. 3241/03 од 15. јануара 2004. године, у седници већа одржаној 1. фебруара 2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Новом Саду Гж. 3241/03 од 15. јануара 2004. године и пресуда Општинског суда Новом Саду П. 2815/01 од 9. децембра 2002. године, у усвајајућем делу тужбеног захтева тужиоца и за трошкове парничног поступка у односу на тужену ВВ и предмет враћа првосепеном суду на поновно суђење у укинutom делу.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Новом Саду П. 2815/01 од 9.12.2002. године, исправљена решењем истог суда од 27.6.2003. године, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате износ од 13.089,00 еура у динарској противвредности, са домицилном каматом у динарској вредности почев од 6.4.1999. године па до исплате, по најповољнијем курсу по ком банке у месту плаћања на дан исплате откупљују ефективну страну валуту. Тужбени захтев којим је тужилац тражио исплату у иностраној валути и домицилну камату за период од 6.10.1998. године до 6.4.1999. године је одбијен. Обавезани су тужени да тужиоцу солидарно исплате на име трошкова парничног поступка износ од 88.450,00 динара. Одбијен је захтев тужиоца за досуду законске затезне камате на парничне трошкове.

Одлучујући о жалбама тужиоца и тужене ВВ, Окружни суд у Новом Саду је пресудом Гж. 3241/03 од 15.1.2004. године жалбу тужиоца делимично усвојио и првостепену пресуду у делу захтева за исплату домицилне камате преиначио, тако што је обавезао тужене да тужиоцу на досуђени износ главнице солидарно исплате уместо домицилне камате, припадајућу камату почев од 6.4.1999. године па до исплате у динарској противвредности по најповољнијем курсу, те преиначио и у делу одлуке о трошковима поступка, тако што су обавезани тужени да тужиоцу на досуђене трошкове поступка исплате законску затезну камату почев од 9.12.2002. године па до исплате, док је у преосталом побијаном одбијајућем а не преиначеном делу жалба одбијена и првостепена пресуда потврђена. Жалба тужене ВВ је одбијена и првостепена пресуда у побијаном усвајајућем а непреиначеном делу у односу на тужену ВВ потврђена.

Против пресуде Окружног суда у Новом Саду тужена ВВ је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе чл. 386. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене ВВ основана.

У проведеном поступку је утврђено да је у октобру месецу 1998. године тужилац ступио у контакт са туженом ВВ, сазнавши да се бави посредништвом у пласирању новца. Дана 5.10.1998. године, закључен је

уговор о зајму између "ББ" Агенција "ГГ" као зајмопримца – посредника и тужиоца, као зајмодавца, по основу ког уговора је тужилац на руке туженој ВВ предао износ од 35.000 ДЕМ, ради даљег пласирања, на период од 6 месеци. Тужени у уговореном року од 6 месеци нису вратили тужиоцу позајљени новац. На инсистирање тужиоца, тужена ВВ је 9.1.1999. године, у просторијама Агенције вратила износ од 3.000 ДЕМ. Након пар дана, тужилац је од тужене ВВ примио још износ од 5.400 ДЕМ, а 15.4.1999. године још 1.000 ДЕМ. Према решењу Привредног суда у Новом Саду Фи. __, лица која су овлашћена за заступање првотуженог су ДД, директор без ограничења и тужена ВВ, као заменик директора без ограничења.

На основу тако утврђених чињеница, нижестепени судови су обавезали тужене да солидарно исплате тужиоцу утужени износ. Судови закључују да је тужилац туженој ВВ, као овлашћеном лицу првотуженог, платио износ од 35.000 ДЕМ, чиме је извршио своју обавезу из уговора о зајму, па како тужени нису испунили своју обавезу враћања дуга у уговореном року, дужни су да солидарно тужиоцу исплате преостали дуг на основу одредбе чл. 262. ст. 1. и чл. 562. ст. 1. Закона о облигационим односима.

Закључак нижестепених судова да је тужена ВВ као овлашћено лице првотуженог "ББ" у обавези да са првотуженим солидарно исплати тужиоцу утужени износ, је због погрешне примене материјалног права за сада преурањен и погрешан.

Одредбом Закона о предузећима ("Службени лист СРЈ", бр. 29/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/2001 и 36/2002), који је важио у спорном периоду, је прописано да предузеће одговара за своје обавезе целокупном својом имовином, да оснивачи, чланови и акционари предузећа одговарају за обавезе предузећа у случајевима и под условима прописаним овим Законом (ч. 53. ст. 1. и 2.). Оснивачи, чланови и акционари, чланови управе и извршног одбора директора одговарају за обавезе предузећа целокупном својом имовином: ако су предузеће злоупотребили да би постигли циљ који је за њих забрањен; ако су предузеће злоупотребили да би оштетили своје повериоце; ако су, супротно прописима поступали са имовином предузећа као да је у питању њихова имовина; ако су смањили имовину предузећа у своју корист или у корист другог лица, а знали су или морали знати да предузеће неће бити у стању да измири своје обавезе према трећим лицима (чл. 54.).

Из наведене законске одредбе чл. 53. ст. 1. и 2. произилази да су оснивачи и њихова предузећа посебне правне личности па свака од њих одговара властитом имовином. Међутим, у чл. 54. наведеног Закона прописани су изузеци којима се одступа од правила одвојене одговорности предузећа и његових оснивача институтом привида правне личности. Институт привида правне личности или пробијања правне личности не може примењивати ни један други орган, осим суда. Дакле, само су судови овлашћени да у циљу заштите повериоца, када су се стекли услови из наведеног члана, пруже правну заштиту повериоцима на тај начин што ће се извршити пробијање правне личности предузећа и обавезати власника за дугове предузећа. Али, да би се применио овај институт потребно је да су испуњени неки од наведених услова у чл. 54. Закона. Различити су начини и модалитети злоупотребе или преварних радњи којима власници или чланови управе оштећују повериоце располагајући имовином предузећа у своју личну корист, у корист сродника или трећих лица, затим мешањем своје личне имовине са имовином предузећа и слично. У свим тим ситуацијама битно је да првостепени суд мора да утврди да постоји радња која представља злоупотребу у смислу чл. 54. Закона. То може бити као што је напред наведено мешање имовине предузећа са личном имовином, плаћања новцем предузећа за личне потребе, за куповину куће, аутомобила, отуђење имовине у корист сродника или трећих лица или у своју личну корист располагањем имовином предузећа на друге начине у циљу изигравања поверилаца, па чак и смањењем имовине у своју корист или корист другог лица у ситуацији када знају да неће бити у стању да измире повериоце из преостале имовине.

Другостепени суд у побијаној пресуди закључује да је тужена ВВ као овлашћено лице првотуженог, закључила уговор са тужиоцем, на своје руке примила позајмљени износ од кога је вратила један део, због чега је као учесник у материјално-правном односу из којег је ова парница и настала самим тим и пасивно легитимисана у овој правној ствари по тужби тужиоца. Из садржине списка и приложеног решења Привредног суда у Новом Саду Фи. __ произилази да је тужена ВВ заједно са ДД оснивач првотуженог и да је уписана као лице овлашћено за заступање првотуженог као заменик директора без ограничења. Из закљученог уговора о зајму произилази да је уговор закључен 5.10.1998. године између "ББ" Агенција "ГГ", те да је за зајмопримца уговор потписала ВВ и то за Агенцију "ГГ" као шеф пословнице. Поред потписа ВВ стављен је печат приватног Предузећа за производњу и трговинске услуге и посредовање "ББ". Да би тужена ВВ одговарала за обавезе из закљученог уговора, требало је пре свега расправити који је статус она имала у предузећу, са којим је тужилац закључио уговор о зајму. Ово из разлога, ако је тужена била оснивач или члан предузећа, тада би одговарала за обавезе предузећа целокупном својом имовином само ако су се стекли услови из чл. 54. Закона о предузећима, а које је једино суд овлашћен да утврђује. Од ове одговорности треба разликовати одговорности из чл. 170. Закона о облигационим односима којим је прописано да за штету коју запослени у раду или у вези са радом проузрокује трећем лицу, оштећени има

право захтевати накнаду штете непосредно и од запосленог ако је штету проузроковао намерно.

Нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису утврдили релевантне чињенице на које је указано у ревизијској одлуци, то је био разлог што је ревизија тужене ВВ усвојена и нижестепене пресуде у смислу одредбе чл 395. ст. 2. ЗПП-а укинута на начин описан у изреци одлуке у односу на тужену ВВ и предмет враћен на поновно суђење у укинутом делу.

У поновном поступку првостепени суд ће сагласно изнетом ставу у овом решењу утврдити све релевантне чињенице за правилну примену материјалног права па ће на основу утврђених чињеница и правилна примене материјалног права поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца у односу на тужену ВВ као и о трошковима поступка.

На основу одредбе чл. 491. ст. 4. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС",бр. 125/2004 од 22.11.2004. године, ступио на снагу 23.2.2005. године), Врховни суд је одлучио о ревизији по правилима парничног поступка која су важила до ступања на снагу наведеног закона.

Председник већа-судија,

Војимир Цвијовић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

сд